

BESLUT
2013-08-26

Dnr: 2013-00412

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 10 januari 2013

Saken

Bosättning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för universitetsstudier i Österrike med start den 2 oktober 2012 och uppgav att han är svensk medborgare och bosatt i Österrike sedan födseln. Fadern är österrikisk medborgare och pensionerad. Modern är svensk medborgare och sedan 2008 lokalanställd vid Sveriges ambassad.

CSN avslog ansökan med hänvisning till att NN inte uppfyller kravet på bosättning i Sverige och hans tidigare bosättning utomlands heller inte kan jämföras med bosättning i Sverige. CSN bedömde att det inte finns synnerliga skäl att göra undantag från kravet på bosättning.

NN överklagade den 21 januari 2013 beslutet och hänvisade i huvudsak till att modern arbetar vid Sveriges ambassad samt EU-domstolens praxis som anger att bosättningskravet inte ska tillämpas.

CSN överlämnade ärendet med yttrande den 6 februari 2013. NN inkom den 18 februari 2013 med synpunkter i anledning av CSN:s yttrande.

Överklagandenämnden beslutade den 22 april 2013 att vilandeförklara ärendet i avvaktan på att EU-domstolen meddelat dom i de förenade målen C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger.

Den 19 augusti 2013 inkom CSN med ett tilläggsyttrande med EU – domstolens förenade mål C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger i beaktande. CSN anförde i huvudsak att CSN bedömer att bosättningskravet i sin nuvarande

utformning inte kan tillämpas på en del svenska medborgare som ska studera inom EU och som inte uppfyller kravet på bosättning på grund av att de tidigare har utnyttjat sin fria rörlighet inom EU. Detta förutsatt att tillämpningen av kravet hindrar personen från att utöva sin rätt att röra sig inom EU, att personen har tillräcklig anknytning till Sverige och att hans eller hennes samhällsintegration i Sverige är styrkt. CSN anser att NN inte hindras i sin rörlighet då han sedan födseln är bosatt i sitt hemland Österrike och saknar samhällsanknytning till Sverige. CSN anser inte att NN anses vara en sådan unionsmedborgare som, genom tillämpningen av kravet på bosättning för att få svenskt studiestöd för studier i annat EU-land, hindras från att utnyttja sin fria rörlighet enligt artikel 21 FEUF och att överklagandet därför bör avslås.

Författningsbestämmelser m.m.

Svenska nationella bestämmelser

Av 3 kap. 23 § första stycket studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren.

I 12 kap. 4 – 6 c §§ CSNFS 2001:1 uppräknas olika situationer då en person kan anses bosatt i Sverige trots att han eller hon lämnat landet.

Enligt 12 kap. 4 § CSNFS 2001:1 ska en person som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning anses vara bosatt i Sverige under hela utsändningstiden, om han eller hon tidigare någon gång har varit bosatt i Sverige.

Enligt 12 kap. 6 b § CSNFS 2001:1 ska andra personer än de som anges i 4 – 6 a §§ anses vara bosatta i Sverige om det finns synnerliga skäl.

Enligt 12 kap. 6 c § CSNFS 2001:1 gäller vad som sägs om de personer som avses i 4 – 6 b § även medföljande make eller maka samt barn som inte har fyllt 18 år.

EU-rätten

I artikel 21 FEUF anges bland annat följande.

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförandet av fördragen.

Nämndens bedömning

NN har inte varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under femårsperioden den 2 oktober 2007 – den 1 oktober 2012. Hans mor är inte utsänd utan lokalanställd vid ambassaden. Förutsättningar för undantag från kravet på bosättning enligt 12 kap. 4-6 a §§ i föreskrifterna har således inte framkommit. För att han ska kunna beviljas studiemedel för studier i Österrike krävs därför synnerliga skäl. Sådana synnerliga skäl har inte framkommit. NN kan därför inte få studiemedel för studier i Österrike enligt nationella regler.

EU-domstolen anförde i sitt avgörande den 18 juli 2013 i de förenade målen C – 523/11 och C – 585/11 Prinz och Seeberger att det får förekomma krav på anknytning och integration men att det avseende det i målet prövade tyska bosättningskravet var fråga om en allt för generell begränsning som utgjorde hinder mot den fria rörligheten och att det istället bör ankomma på den nationella domstolen att avgöra den verkliga graden av anknytning. Detta innebär enligt nämndens mening också att det svenska bosättningsvillkoret för studiemedel inte generellt kan tillämpas vid bedömningen av en unionsmedborgares rätt till studiemedel. Fråga är då om NN har tillräcklig anknytning till Sverige för att kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Några av de faktorer som därvid kan vägas in, och som finns uppräknade i det aktuella avgörandet från EU-domstolen är, om den sökande är medborgare i landet och genomfört en betydande del av sin skolgång där. Även faktorer som familjeband, anställning, språkkunskaper eller andra sociala eller ekonomiska band kan visa sådan anknytning.

NN har inte, och avser inte heller att utnyttja sin fria rörlighet inom unionen enligt artikel 21 FEUF och han saknar i princip helt samhällsanknytning till Sverige. NN kan mot denna bakgrund inte heller härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Anita Enocksson, vice ordförande, Robert Dalman, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Kristina Salenstedt Linder

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN
Kopia till CSN, Rättsavdelningen